

Pedagogika sportu

Úvod

Vladimír Jůva
Fakulta sportovních studií MU
juva@fsps.muni.cz

Základní literatura

- Svoboda, B. *Pedagogika sportu*. Praha : Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0156-7.
- JANSA, P. a kol. *Sportovní příprava : vybrané kinantropologické obory k podpoře aktivního životního stylu*. Rozš. 2. vyd. Praha : Q-art, 2009. ISBN 978-80-903280-9-9. (Především kapitola 1 a 2)
- JANSA, P. a kol. *Pedagogika sportu*. Vydání druhé. Praha : Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-3986-4.
- JŮVA, V. *Vybraná témata z pedagogiky sportu*.
<http://www.fsps.muni.cz/impact/uvod-do-pedagogiky-sportu>
- Vybrané **články v časopisech** – Česká kinantropologie, Studia sportiva, Tělesná kultura, Tělesná výchova a sport mládeže, Telesná výchova a šport, ... ?

Další informační zdroje

Aktuální informace na **webových stránkách**:

- Ministerstvo školství – <http://www.msmt.cz> – proklik sport – od 1. 8. 2019 **Národní sportovní agentura** – ???
- Český olympijský výbor – <http://www.olympic.cz> – proklik Česká trenérská akademie
- Sport a EU – <http://ec.europa.eu/sport>
- Tělesná výchova v UK – <http://www.afpe.org.uk>
- Pedagogika sportu německy mluvících zemí – <http://www.sportpaedagogik-online.de>
- Sport a rozvoj (celý svět) <http://www.sportanddev.org>
- Vzdělávání a excelence trenérů <http://www.icce.ws>
- Trenérství UK – <https://www.ukcoaching.org>

Pedagogika sportu

- **Pedagogika** = věda o permanentní výchově – edukaci
- **Pedagogika sportu** = věda o sportovní edukaci
- **Sport** = formy tělesné činnosti, jež si kladou za cíl harmonický rozvoj jedince, zdraví a soutěžní výkon (Zákon 2001)
- **Sport** = školní + *rekreační + soutěžní*

Pojetí sportovní edukace

1. Edukace a socializace

výchova – edukace = hodnotově pozitivně zaměřená
(např. výchova sportem v souladu se Světovým anti-dopingovým kodexem, Evropskou chartou sportu, ...)

socializace – proces společenského začleňování =
hodnotově indiferentní
(např. socializace sportem – působí i negativní vlivy,
např. doping, násilí, agrese, ...),
patologická socializace = mimo žádoucí normy

Pojetí sportovní edukace

2. Hodnotové orientace sport. edukace

a) antika – ATÉNY – kalokagathia (krása a dobro) = gymnastická + múzická výchova

b) Novověk – autentická a svobodná osobnost
(Rousseau ⇒ *Úmluva o právech dítěte* – OSN 1989)

c) Současnost – zdravá (fyzicky, psychicky i sociálně) **a autonomní osobnost**

Pojetí sportovní edukace

3. Rozvoj jedince = dědičnost + prostředí + edukace
bezděčnost záměrnost

Edukace =

záměrné působení na rozvoj jedince (pomoc jedinci)
s cílem dosáhnout pozitivních změn v jeho vývoji

Edukace = procesy řízeného učení

**Sportovní edukace =
edukace sportem, ve sportu a pro sport**

Sportovní trénink = procesy řízeného hl. motorického učení, ale současně pomoc jedinci na jeho cestě životem

Pojetí sportovní edukace

Sportovní edukace může být:

- **přímá – intencionální**
(bezprostřední působení sportovního trenéra)
- **nepřímá – funkcionální**
(působení upraveným prostředím – např. sportovního klubu – materiálním a sociálním – jeden z úkolů trenéra = kultivovat prostředí)
- **heteroedukace**
(výchova druhým jedincem – např. trenérem)
- **autoedukace** (sebevýchova) – trenér motivuje

Pojetí sportovní edukace

Sportovní edukace by měla být:

- demokratická – rovnost šancí (např. problém muži x ženy, ekonomické zázemí, ...)
- humanistická – úcta a respekt ke sportovci = **trenérství orientované na sportovce**
- pluralitní – obsah, pojetí, diskuse, ...
- integrující – pro znevýhodněné (integrace, inkluze x separace)
- permanentní – po celý život

Pojetí sportovní edukace

Sportovní edukace má rysy:

- **formálního vzdělávání** – ve vzdělávacích institucích (např. trenérské licence)
- **neformálního vzdělávání** – mimo formální vzdělávací systém (např. aktuální semináře pro trenéry)
- **informálního vzdělávání** – neorganizované (každodenní zkušenost)